

СВІТЛИЦЯ

ДОДАТОК ДО ГАЗЕТИ «ДОННАБА: ПАНОРАМА ПОДІЇ»

№2 2012 (39)

для студентів ДОННАБА

Шановні студенти, викладачі та співробітники Академії!

Цей випуск газети «Світлиця» присвячено Міжнародному дню пам'яток і визначних місць. Завдання цього свята – ще раз нагадати суспільству про необхідність збереження культурної спадщини, створеної зусиллями багатьох народів за всю історію людства.

У 1983 році за пропозицією Асамблеї Міжнародної ради з питань охорони пам'яток та визначних місць (ICOMOS), створеній при ЮНЕСКО, Центр культурної спадщини ЮНЕСКО оголосив 18 квітня Міжнародним днем пам'яток та визначних місць (International Day of Monuments and Sites).

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТОК ТА ВИЗНАЧНИХ МІСЦЬ

В Україні цей день має назву «День пам'яток історії та культури» і встановлений відповідно до Указу Президента України від 23 серпня 1999 року № 1062/99, його відзначають щорічно 18 квітня.

Збереження і примноження культурних цінностей належить до пріоритетних напрямів політики держави у сфері культури. Відповідно до ратифікованих Верховною Радою України міжнародних конвенцій охорона культурної спадщини є міжнародно-правовим зобов'язанням нашої держави перед світовою спільнотою.

Зазвичай у цей день згадують про те, що кожна країна – це своя історія та культура. Кожна епоха залишає нам у спадщину пам'ятку архітекту-

ри чи історії, що зберігає в собі згадку про певну визначну подію, яка, можливо, докорінно змінила життя держави, про певну визначну постать, котра так чи інакше вплинула на становлення й розвиток країни. Світ несказанно багатий на культурні пам'ятники та різні історично визначні пам'ятки. Адже за ними можна простежити історію міста, довідатися, як воно будувалося й розросталося, як з часом змінювався його вигляд. Міжнародний день пам'яток та визначних місць широко відзначається у багатьох країнах, що входять до ЮНЕСКО.

*(За матеріалами
Національної парламентської
бібліотеки України)*

ХЕРСОНЕС ТАВРІЙСЬКИЙ

Грецьким колоністам, які прибули з понтійської Гераклеї на кримське узбережжя в 529–528 році до н.е., зобов'язана своїм існуванням перлина Чорного моря – велике місто, а тоді ще невелике поселення між сучасними бухтами Карантинною та Піщаною – Херсонес.

Херсонес – симбіоз століть і культур, відображений у камені. Тут на великій території в 45 га між Карантинною (на заході) і Піщаною (на сході) бухтами розкидані пам'ятники різних епох: усередині міських стін, що досягали протяжності 3,5 км при товщині 3,5–4 м і висоті 8–10 м, вирувало життя грецької, потім римської і візантійської колоній, а з зовніш-

нього боку оборонних стін панували тиша і спокій у царстві мертвих (некрополі).

Дві лінії оборонних стін, що захищали Херсонес з боку материка, з'єднувалися 8,4-метровим тунелем, який приховував за опускними ґратами (катарактою) головні ворота міста.

Внутрішнє планування міста будувалося за гіпподамовим принципом: поздовжні вулиці, у кількості шести (шириною 7,5 м), значно ширше поперечних (кількість – 30, ширина – 4,5 м). Житлові квартали, що складаються з 3–4 садиб з глухими зовнішніми стінами-парканами, були оснащені водопроводом і самоточною каналізацією.

Завдяки працьовитості та наполегливості поселенців, як і їх далекоглядній військовій політиці, через століття це місто-держава підпорядкувало собі все південно-західне узбережжя Таврики (сучасний Крим) аж до сучасної Євпаторії, а пізніше шляхом завоювань і перемовин розширило сферу свого впливу і на схід.

СВЯТО-УСПЕНСЬКА СВЯТОГІРСЬКА ЛАВРА

Комплекс споруд Лаври, розташований на правому березі Сіверського Дінця, починається у статуй Богородиці (2004 рік), виконаної українським скульптором Миколою Гавриловичем Шматьком з двох каменів уральського мармуру вагою 40 тонн кожний.

За переказами, саме в такому вбранні з палицею в руках з'явилася Богородиця архимандриту Германові, який засумнівався у своїй здатності керувати Святогірською обителлю, і сказала: «За що сумуєш? Не ти керуватимеш обителлю, а я: ти в руках моїх будеш, як ця тростина!»

Найдавнішою частиною храмового комплексу є трибанна церква Святого Миколи (початок XVII ст.) з вівтарною частиною, висіченою в крейдяній породі, яка аж до скасування військового гарнізону, до того ж, виконувала функції фортеці.

За легендою храм в один прекрасний ранок постав перед очима здивованих прочан, немов створене за ніч диво, а на вівтарній частині церкви з'явилася ікона Святого Миколи, на честь якого вона була названа.

Спочатку Успенський собор (1859–1860) був споруджений з дерева в 1698 році на кошти полковника Ізюмського полку Федора Володимировича Шидловського, а сучасний кам'яний зводився у змішаному російсько-візантійському стилі за проектом Олексія Максимовича Горностаєва (1808–1862).

Каплиця Андрія Первозваного (до 1850-х), що знаходиться поряд з Верхнім павільйоном паломників біля церкви св. Миколи, зараз всього лише альтанка з шатровим дахом для молебнів, а колись-то на честь її склали вірші, бо саме звідси відкривається пречудовий краєвид долини і пагорбів біля підніжжя гір.

Залишки печерної церкви Антонія і Феодосія Києво-Печерських (початок XVII століття) розташовуються позаду Успенського собору в крейдяній породі. Вона була покинута в кінці XVIII ст. і з часом втрачена, занесена землею, аж до винайдення в середині XIX століття, після чого в її стінах знайшли вічний спокій багато благодійників монастиря.

Побудована на кошти графа Потьомкіна на березі Дінця Покрівська церква (1847–1851), з дзвіницею, накладними колонами і синім куполом, була збудована за проектом Костянтина Андрійовича Тона (1794–1881), який раніше створив Кремлівський палац і храм Христа Спасителя в Москві. За свідченням очевидців, дзвін храму розноситься по околиці на десятки кілометрів.

Примикає до Покровської церкви Будинок настоятеля монастиря (1847–1851) – двоповерховий прямокутник у плані своїм південним фасадом виходить до річки.

Печерний комплекс, що зводився разом з наземними спорудами монастиря, зараз нараховує близько 800 метрів (частина ходів і приміщень була втрачена з часом) і призначений як для культових, так і для оборонних дій, він охоплює всю підземну частину гори.

МАРІЇНСЬКИЙ ПАЛАЦ

Царський палац зведений відповідно до вимог палацово-паркового мистецтва XVIII століття: у центрі парку розташовується п-подібна двоповерхова центральна будівля у стилі бароко з одноповерховими флігелями з боків протяжністю 65,3м (головний фасад) і 119м (парковий фасад).

Внутрішнє оздоблення палацу було відновлене завдяки реставрації 1979–1982 рр., коли багато предметів інтер'єру виготовлено сучасними майстрами відповідно до вимог XVIII–XIX століть. Стіни палацу прикрашають полотна майстрів XVIII–XX століть.

Особливістю архітектури приміщень палацу є переважання одного кольору, що найбільш чітко проявляється в Білому залі, Блакитній і Зеленій вітальнях, назва яких говорить сама за себе.

Зовнішнє оформлення ансамблю палацу, виконане в стилі бароко (білі та молочні елементи на бірюзовому тлі), гармонійно поєднується із зеленою звивистих доріжок ландшафтного Маріїнського парку, закладеного в 1874 році К. Христіані (з головного фасаду) на кошти Імператриці Марії (22 тис. карбованців сріблом).

З протилежного боку до палацового комплексу підступає регулярний Царський парк (1743), який зі своєю

системою прямих доріжок, що перехрещуються перпендикулярно, простягається до вод Дніпра. Він створений за проектом майстрів паркового мистецтва Д. Фока та Й. Гофмейстера.

(За матеріалами сайту www.zabytki.in.ua)

